Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (sjätte avdelningen)

den 15 juli 2015*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Den europeiska marknaden för stål för spännarmering — Fastställande av kvoter och priser, uppdelning av marknaden och utbyte av känsliga affärsuppgifter — Beslut genom vilket en överträdelse av artikel 101 FEUF fastställs — Övre gräns på 10 procent av omsättningen — Relevant omsättning — Samarbete under det administrativa förfarandet — 2006 års riktlinjer för beräkning av böter”

I mål T-391/10,

**Nedri Spanstaal BV**, Venlo (Nederländerna), inledningsvis företrätt av advokaterna M. Slotboom och B. Haan, därefter av M. Slotboom,

sökande,

mot

**Europeiska kommissionen**, företrädd av P. Van Nuffel, S. Noë och V. Bottka, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K (2010) 4387 slutlig av den 30 juni 2010, om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/38344 – stål för spännarmering), i dess lydelse enligt kommissionens beslut K (2010) 6676 slutlig av den 30 september 2010 och enligt kommissionens beslut K (2011) 2269 slutlig av den 4 april 2011,

meddelar

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av ordföranden S. Frimodt Nielsen (referent) samt domarna F. Dehousse och A.M. Collins,

justitiesekreterare: handläggaren J. Plingers,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 juni 2014,

följande

* Rättegångsspråk: nederländska.

# Dom

## Saken i målet

1 Förevarande talan har väckts mot kommissionens beslut K (2010) 4387 slutlig av den 30 juni 2010, om ett förfarande enligt artikel 101 FEUF och artikel 53 i EES-avtalet (ärende COMP/38344 – stål för spännarmering) (nedan kallat det ursprungliga beslutet), om åläggande av påföljder för en kartell mellan leverantörer av stål för spännarmering (nedan kallat SSA) i vilken medlemmarna fastställt kvoter, delat upp kunder, fastställt priser och utbytt känslig affärsinformation om priser, volymer och kunder på europeisk, regional och nationell nivå.

2 Europeiska kommissionens ursprungliga beslut var riktat till

— ArcelorMittal SA,

— ArcelorMittal Wire France SA,

— ArcelorMittal Fontaine SA,

— ArcelorMittal Verderio Srl,

— Emesa-Trefilería SA (nedan kallat Emesa),

— Industrias Galycas SA (nedan kallat Galycas),

— ArcelorMittal España SA,

— Trenzas y Cables de Acero PSC SL (nedan kallat Tycsa),

— Trefilerías Quijano SA (nedan kallat TQ),

— Moreda-Riviere Trefilerías SA (nedan kallat MRT),

— Global Steel Wire SA (nedan kallat GSW),

— Socitrel – Sociedade Industrial de Trefilaria, SA (nedan kallat Socitrel),

— Companhia Previdente – Sociedade de Controle de Participações Financeiras, SA (nedan kallat Companhia Previdente),

— voestalpine Austria Draht GmbH (nedan kallat Austria Draht),

— voestalpine AG,

— Fapricela Indústria de Trefilaria SA (nedan kallat Fapricela),

— Proderac – Productos Derivados del Acero SA (nedan kallat Proderac),

— Westfälische Drahtindustrie mbH (nedan kallat WDI),

— Westfälische Drahtindustrie Verwaltungsgesellschaft GmbH & Co. KG (nedan kallat WDV),

— Pampus Industriebeteiligungen GmbH & Co. KG (nedan kallat Pampus),

— Nedri Spanstaal BV (nedan kallat Nedri), tillika sökande i detta mål,

— Hit Groep BV,

— DWK Drahtwerk Köln GmbH, Saarstahl AG (nedan gemensamt kallade DWK),

— Ovako Hjulsbro AB,

— Ovako Dalwire Oy AB,

— Ovako Bright Bar AB,

— Rautaruukki Oyj,

— Italcables SpA (nedan kallat ITC),

— Antonini SpA,

— Redaelli Tecna SpA (nedan kallat Redaelli),

— CB Trafilati Acciai SpA (nedan kallat CB),

— ITAS – Industria Trafileria Applicazioni Speciali SpA (nedan kallat Itas),

— Siderurgica Latina Martin SpA (nedan kallat SLM),

— Ori Martin SA,

— Emme Holding SpA, tidigare och sedan återigen Trafileria Meridionali SpA, (nedan kallat Trame).

3 Kommissionen har ändrat det ursprungliga beslutet två gånger.

4 Kommissionen antog först beslut K (2010) 6676 slutlig av den 30 september 2010 om ändring av det ursprungliga beslutet (nedan kallat det första ändringsbeslutet). Det första ändringsbeslutet innebar en nedsättning av de bötesbelopp som följande företag hade ålagts: ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal Fontaine, ArcelorMittal Wire France, ArcelorMittal España, WDI och WDV.

5 Det första ändringsbeslutet riktade sig till samtliga företag till vilka det ursprungliga beslutet var riktat.

6 Därefter antog kommissionen beslut K (2011) 2269 slutlig av den 4 april 2011 om ändring av det ursprungliga beslutet (nedan kallat det andra ändringsbeslutet). Det andra ändringsbeslutet innebar en nedsättning av de bötesbelopp som följande företag hade ålagts: Å ena sidan ArcelorMittal, ArcelorMittal Verderio, ArcelorMittal Fontaine och ArcelorMittal Wire France, och å andra sidan SLM och Ori Martin. Det andra ändringsbeslutet var enbart riktat till dessa företag.

7 Samtliga företag som väckt talan mot det ursprungliga beslutet har på tribunalens initiativ i förekommande fall delgetts det andra ändringsbeslutet.

8 Tribunalen har hört Nedri om huruvida dessa ändringar av det ursprungliga beslutet har någon påverkan på innehållet i dess argumentation samt berett företaget tillfälle att justera sina grunder och yrkanden i syfte att beakta denna eventuella påverkan.

9 Det ursprungliga beslutet, i dess lydelse enligt det första och det andra ändringsbeslutet, utgör i förevarande förfarande ”det angripna beslutet”.

10 Talan har, genom 28 ansökningar, väckts mot det ursprungliga beslutet, det första ändringsbeslutet, det andra ändringsbeslutet och de skrivelser som kommissionen riktat till vissa mottagare av det ursprungliga beslutet, vilka begärt en ny bedömning av deras betalningskapacitet (målen T-385/10, ArcelorMittal Wire France m.fl./kommissionen, T-388/10, Productos Derivados del Acero/kommissionen, T-389/10, SLM/kommissionen, T-391/10, Nedri Spanstaal/kommissionen, T-393/10, Westfälische Drahtindustrie m.fl./kommissionen, T-398/10, Fapricela/kommissionen, T-399/10, ArcelorMittal España/kommissionen, T-406/10, Emesa-Trefilería och Industrias Galycas/kommissionen, T-413/10, Socitrel/kommissionen, T-414/10, Companhia Previdente/kommissionen, T-418/10, voestalpine och voestalpine Wire Rod Austria/kommissionen, T-419/10, Ori Martin/kommissionen, T-422/10, Trafilerie Meridionali/kommissionen, T-423/10, Redaelli Tecna/kommissionen, T-426/10, Moreda-Riviere Trefilerías/kommissionen, T-427/10, Trefilerías Quijano/kommissionen, T-428/10, Trenzas y Cables de Acero/kommissionen, T-429/10, Global Steel Wire/kommissionen, T-436/10, Hit Groep/kommissionen, T-575/10, Moreda-Riviere Trefilerías/kommissionen, T-576/10, Trefilerías Quijano/kommissionen, T-577/10, Trenzas y Cables de Acero/kommissionen, T-578/10, Global Steel Wire/kommissionen, T-438/12, Global Steel Wire/kommissionen, T-439/12, Trefilerías Quijano/kommissionen, T-440/12, Moreda-Riviere Trefilerías/kommissionen, T-441/12, Trenzas y Cables de Acero/kommissionen, T-409/13, Companhia Previdente och Socitrel/ kommissionen).

## Bakgrund till tvisten

### *Den sektor som förfarandet avser*

#### Produkt

11 Den av kommissionen beivrade kartellen rörde SSA. Med denna term avses stålkablar och tvinnad valstråd samt, bland annat, dels stål för förspänd betong, som används vid byggen av balkonger, grundpålar eller rör, dels stål för efterspänd betong, som används vid industriella konstruktioner, konstruktioner under mark och brokonstruktioner (skäl 2 i det angripna beslutet).

12 SSA-produkterna omfattar såväl flera olika sorters entrådiga kablar (släta, glansiga eller galvaniserade, tryckta eller korrugerade) som flera sorters tvinnade kablar (glansiga, tryckta eller med ett ytterhölje av polyeten eller metall). Tvinnade SSA-kablar består av tre eller sju trådar. SSA saluförs i olika diametrar. Tvinnade specialkablar, det vill säga sådana som är galvaniserade eller som har ett hölje – infettade eller vaxade – och snedkablar (vanter), det vill säga galvaniserade överdragna tvinnande kablar som används vid brokonstruktioner, har emellertid inte beaktats av kommissionen (skälen 3 och 4 i det angripna beslutet).

13 Det har i det angripna beslutet även angetts att det i många länder krävs ett av nationella myndigheter utfärdat tekniskt godkännande. Ett godkännandeförfarande tar ungefär sex månader (skäl 5 i det angripna beslutet).

#### Utbudsstruktur

14 Enligt det angripna beslutet kontrollerade deltagarna i kartellen ungefär 80 procent av försäljningen inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I de flesta länder fanns flera av de största tillverkarna representerade tillsammans med några lokala tillverkare. Flertalet av de största tillverkarna ingick i metallurgiska grupper som även tillverkade valstråd, vilket utgör råvaran för och den dyraste beståndsdelen i SSA. Medan de icke integrerade företagen var tvungna att köpa sina egna råvaror på marknaden, kunde integrerade företag normalt sett räkna med att kunna förse sig ur det befintliga

lagret inom gruppen. Branschen har under hela den konkurrensbegränsande samverkansperiod som fastställts i det angripna beslutet deklarerat en betydande och bestående överkapacitet inom SSA-tillverkningen (skälen 98 och 99 i det angripna beslutet).

15 År 2001 uppgick försäljningsvärdet på SSA inom EES till omkring 365 miljoner euro för en total volym, under samma år, på närmare 600 000 ton. Denna försäljning utgjordes till 20–25 procent av SSA-tråd och till 75–80 procent av tvinnat SSA. Dessa medelvärden skiljde sig dock något från land till land. Italien hade den högsta SSA-konsumtionen (ungefär 28 procent av SSA-försäljningen inom EES). Andra stora konsumentländer var Spanien (16 procent) och Nederländerna, Frankrike, Tyskland och Portugal (8–10 procent var) (skäl 100 i det angripna beslutet).

Efterfrågestruktur

16 Av det angripna beslutet framgår att efterfrågestrukturen för SSA var mycket varierande. Tillverkare av material till prefabricerade konstruktioner och specialiserade byggföretag använde SSA, till exempel vid konstruktioner för stabilisering av byggnader och broar. Kundkretsen bestod av ett mycket litet antal stora kunder – såsom Addtek International Oy AB (nedan kallat Addtek), numera Consolis Oy AB, vilket stod för mellan 5 och 10 procent av SSA-konsumtionen inom Europeiska unionen – och ett stort antal mindre kunder (skälen 101 och 102 i det angripna beslutet).

17 Handelsbruket skiljde sig från en medlemsstat till en annan. SSA-tillverkarna och deras kunder ingick ofta ramavtal med en löptid på sex eller tolv månader. Kunderna gjorde därefter beroende på efterfrågan beställningar inom överenskommet volymintervall till överenskommet pris. Avtalen förlängdes regelmässigt efter ytterligare förhandling (skäl 103 i det angripna beslutet).

Handeln inom unionen och EES

18 Enligt vad som har angetts i det angripna beslutet pekar försäljningsvolymen av SSA under den period som berörs av kartellen på att det förelåg en intensiv handel mellan medlemsstaterna i unionen. SSA tillverkades och såldes i hela EES inklusive Norge (skäl 104 i det angripna beslutet).

*Nedri och dess moderbolag Hit Groep*

19 Nedri är SSA-tillverkare.

20 Mellan åren 1969 och 1994 kontrollerades Nedri direkt eller indirekt av Hoogovens Groep BV. Från den 1 maj 1987 till den 28 februari 1994 utövades denna kontroll av bolaget Hoogovens Industriële Toeleveringsbedrijf BV, vilket ägde samtliga aktier i Nedri.

21 Den 28 februari 1994 sålde Hoogovens Groep nämnda bolag, inklusive dess helägda dotterbolag Nedri, till tre företag. Bolaget Hoogovens Industriële Toeleveringsbedrijf ändrade då firma till Hit Groep BV, vilket fortsatte att äga samtliga aktier i Nedri.

22 Mellan den 1 maj 1994 och den 31 december 1997 var Nedri helägt dotterbolag till Nedri Draht Beteiligungs GmbH, vilket i sin tur ägdes till 70 procent av Hit Groep och till 30 procent av Thyssen Draht AG.

23 Mellan den 1 januari 1998 och den 17 januari 2002 kom Hit groep återigen att äga samtliga aktier i Nedri.

24 Den 17 januari 2002 såldes Nedri till Vadeho III BV.

25 Mindre än en månad senare, den 15 februari 2002, sålde Vadeho III 95 procent av sitt aktieinnehav i Nedri till privata investerare och resterande 5 procent till styrelsemedlemmar i Nedri. Genom ett avtal av den 6 maj 2003 övertog Nedri WDI:s verksamheter på SSA-området. Sedan den 14 maj 2003 äger WDI 30 procent av aktierna i Nedri och sedan den 20 november 2006 äger Ovako Holdings BV, vilket i sin tur är helägt av Pampus Stahlbeteiligungs GmbH, 70 procent av aktierna i Nedri.

26 Nedris omsättning från SSA inom EES uppgick, år 2001, till 31 641 636 euro. År 2009 uppgick dess konsoliderade globala omsättning till 67 420 000 euro.

*Administrativt förfarande*

27 Den 9 januari 2002 överlämnade Bundeskartellamt (tysk konkurrensmyndighet) handlingar till kommissionen. Handlingarna rörde ett i en lokal tysk arbetsdomstol pågående mål angående uppsägningen av en tidigare anställd hos WDI. Den anställde, vilken påstod sig ha varit inblandad i en överträdelse av artikel 101 FEUF avseende SSA, hade i sammanhanget avslöjat vilka företag som var inblandade och gett in de första uppgifterna kring överträdelsen (skäl 105 i det angripna beslutet).

Den första ansökan om förmånlig behandling och immunitet som DWK beviljats

28 Den 18 juni 2002 inkom DWK med ett memorandum till kommissionen avseende en överträdelse av artikel 101 FEUF på SSA-området, i vilken företaget självt och andra företag var inblandade. DWK uppgav i det sammanhanget att det hoppades komma i åtnjutande av kommissionens meddelande av den 19 februari 2002 om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, s. 3) (nedan kallat meddelandet om förmånlig behandling) (skäl 106 i det angripna beslutet).

29 Den 3 juli 2002 hade DWK:s företrädare och kommissionen ett möte där de diskuterade förfarandet för förmånlig behandling. Den 19 juli 2002 beviljade kommissionen DWK villkorlig immunitet mot böter med stöd av punkt 8 b i meddelandet om förmånlig behandling, med hänsyn till att DWK var först med att inkomma med bevismaterial som möjliggjorde för kommissionen att fastställa en överträdelse av artikel 101 FEUF i samband med en misstänkt kartell mellan SSA-tillverkare i hela unionen (skäl 107 i det angripna beslutet).

Utredningar och begäran om upplysningar

30 Den 19 och 20 september 2002 genomförde kommissionen kontroller på plats, med stöd av artikel 14.2 och 14.3 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [101 FEUF] och [102 FEUF] (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8), hos bland andra WDI, DWK, Tycsa, Nedri, ITC, Redaelli, Itas, SLM och Edilsider (vilket företag tillhörde en försäljningsagent för Tréfileurope Italia Srl, numera ArcelorMittal Verderio), samt hos deras respektive dotterbolag eller med dem närstående företag (skäl 108 i det angripna beslutet).

31 Från och med den 19 september 2002 sände kommissionen, med stöd av artikel 11 i förordning nr 17 och artikel 18 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101 FEUF] och [102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1), flera skrivelser där kommissionen begärde upplysningar från de företag till vilka det ursprungliga beslutet var riktat, från deras moderbolag, från andra företag, från vissa personer (en pensionerad tidigare anställd hos Redaelli och sedermera rådgivare i handelsfrågor, och en försäljningsagent för Tréfileurope Italia, genom Edilsider) samt från vissa branschorganisationer (skäl 109 i det angripna beslutet).

32 Den 7 och den 8 juni 2006 genomförde kommissionen en inspektion på plats hos en familjemedlem till en tidigare anställd hos Redaelli., med stöd av artikel 20 i förordning nr 1/2003 (skäl 114 i det angripna beslutet).

Ytterligare ansökningar om förmånlig behandling och kommissionens svar

33 Bland mottagarna av det angripna beslutet ansökte vissa företag, däribland ITC, Nedri, SLM, Redaelli och WDI, officiellt om förmånlig behandling med stöd av meddelandet om förmånlig behandling. Tycsa bekräftade förekomsten av konkurrensbegränsande uppgörelser, men ansökte inte om förmånlig behandling (skäl 110 i det angripna beslutet).

34 ITC ansökte om förmånlig behandling den 21 september 2002, genom att inge bevis från den period uppgifterna gäller avseende möten som hållits mellan SSA-tillverkare under åren 1979–2002. Den 11 november 2002 ingav ITC även en företagsredogörelse. Den 10 januari 2003 beviljade kommissionen ITC en preliminär nedsättning av böterna med 30–50 procent förutsatt att företaget fortsatte att iaktta villkoren i punkt 21 i meddelandet om förmånlig behandling (skäl 111 i det angripna beslutet).

35 Den 17 oktober 2002 besvarade Tycsa en begäran om upplysningar genom att erkänna de faktiska omständigheterna och inge för företaget komprometterande bevisning. Den 21 oktober 2002 besvarade Redaelli en begäran om upplysningar genom att inge för företaget komprometterande bevisning och den 20 mars 2003 ingav företaget en officiell ansökan om att få komma i åtnjutande av meddelandet om förmånlig behandling. Den 23 oktober 2002, som svar på en begäran om upplysningar, inkom Nedri med bevisning samtidigt som det ansökte om att få komma i åtnjutande av meddelandet om förmånlig behandling. Den 30 oktober 2002 ansökte SLM, i samband med att företaget besvarade en begäran om upplysningar, om nedsättning av bötesbeloppet. Den 4 november 2002, den 6 mars 2003 och den 11 juni 2003 ingav Tréfileurope, som svar på en begäran om upplysningar, för företaget komprometterande uppgifter och en företagsredogörelse i syfte att åtnjuta en tillämpning av meddelandet om förmånlig behandling. Den 17 mars 2004 besvarade Galycas en begäran om upplysningar genom att erkänna de faktiska omständigheterna och göra vissa avslöjande uttalanden. Den 19 maj 2004 ingav WDI en företagsredogörelse i syfte att åtnjuta en tillämpning av meddelandet om förmånlig behandling. Den 28 juni 2007 ingav ArcelorMittal, jämte andra kontakter med kommissionen, en ansökan om förmånlig behandling som i huvudsak innehöll handskrivna anteckningar från den period uppgifterna gäller. Anteckningarna hade tagits av en tidigare anställd hos Emesa och omfattade perioden 1992–2002 (skäl 112 i det angripna beslutet).

36 Som svar på ansökningarna om förmånlig behandling riktade kommissionen en skrivelse daterad den 19 september 2008 till Nedri och WDI, vari de upplystes om att de inte kunde få immunitet och att kommissionen avsåg att med stöd av punkt 26 i meddelandet om förmånlig behandling sätta ned böterna inom de gränser som föreskrivs i punkt 23 b i detta meddelande. Samma dag riktade kommissionen en skrivelse till Redaelli och SLM, varigenom dessa fick avslag på sina ansökningar om förmånlig behandling (skäl 113 i det angripna beslutet).

Inledande av förfarandet och meddelandet om invändningar

37 Den 30 september 2008 antog kommissionen ett meddelande om invändningar riktat till flera företag, däribland Nedri.

38 Samtliga mottagare av meddelandet om invändningar yttrade sig skriftligen över de invändningar som kommissionen formulerat.

Tillgång till handlingar och muntligt hörande

39 Mottagarna av meddelandet om invändningar fick tillgång till en kopia av kommissionens handlingar i ärendet på en DVD-skiva. Samtidigt erhöll företagen en förteckning där samtliga undersökningshandlingar räknades upp och där tillgängligheten för varje dokument angavs. De upplystes om att DVD-skivan gav dem tillgång till samtliga handlingar som kommissionen hade fått tillgång till under utredningen, med undantag av de handlingar eller delar av handlingar som innehöll affärshemligheter och andra konfidentiella uppgifter. Handlingar avseende förmånlig behandling kunde konsulteras på plats i kommissionens lokaler.

40 HIT Groep fick tillgång till en del av Nedris svar på meddelandet om invändningar avseende moderbolagets ansvar, och den 19 december 2008 beviljades Nedri tillgång till en del av Hit Groeps svar på meddelandet om invändningar avseende moderbolagets ansvar.

41 Den 11 och 12 februari 2009 hölls ett muntligt hörande. Samtliga företag till vilka meddelandet om invändningar var riktat, med undantag av HIT Groep, Emesa och Galycas, deltog i förhöret.

42 Fjorton företag gjorde även gällande bristande betalningskapacitet i den mening som avses i punkt 35 i riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 (EUT C 2010, 2006, s. 2) (nedan kallade 2006 års riktlinjer). De inkom med handlingar till stöd för denna ansökan.

Begäran om ytterligare upplysningar

43 Kommissionen begärde därefter ytterligare upplysningar från GSW, MRT, Tycsa, TQ, Companhia Previdente och Socitrel, i syfte att förtydliga vissa punkter angående bland annat deras företagsstruktur. Företagen efterkom denna begäran mellan den 6 mars och den 15 april 2009.

44 Kommissionen begärde även upplysningar från samtliga mottagare av det ursprungliga beslutet i syfte att fastställa försäljningsvärdet på de relevanta produkterna och koncernomsättningen. Samtliga mottagare efterkom denna begäran.

*Det angripna beslutet*

45 Det angripna beslutet avser en kartell mellan SSA-leverantörer, vilka deltagit i förfaranden för fastställande av kvoter, uppdelning av kunder, fastställande av priser och utbyte av känsliga affärsuppgifter om priser, volymer och kunder på europeisk, regional och nationell nivå. I skäl 1 i det angripna beslutet anges att dessa företag därmed begått en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 101.1 FEUF och, från och med den 1 januari 1994, av artikel 53.1 i EES-avtalet. Olagligheterna har pågått åtminstone sedan i början av år 1984 och fortsatt fram till den 19 september 2002.

46 Undersökningen omfattade 18 företag. I skälen 122–133 i det angripna beslutet ges en allmän beskrivning av det samverkansavtal som utgör föremålet för förfarandet. Dessa skäl sammanfattas nedan då de omständigheter som beskrivs däri ger en bättre förståelse för vad tvisten handlar om.

47 Sedan åtminstone den första halvan av 80-talet (1984) och fram till den tidpunkt då kommissionen företog sina inspektioner, den 19 och 20 september 2002, har flera företag verksamma inom SSA-sektorn tidvis eller konstant varit inblandade i uppgörelser över hela Europa bestående i en så kallad Zürich-fas och en så kallad Europa-fas eller i uppgörelser på nationell eller regional nivå beroende på vad som ansetts lämpligt. De paneuropeiska uppgörelserna och de nationella eller regionala uppgörelserna hade samma globala syfte att upprätthålla en balans och undvika prisras på

en föränderlig europeisk marknad med produktionsmässig överkapacitet. Företagen har därför oavbrutet försökt undvika hård konkurrens på sina inhemska marknader och exportmarknaderna genom att ingå avtal om kvoter, priser och kunder.

Zürich-klubben och regionala avtal

48 Den första delen av det paneuropeiska avtalet kallas Zürich-klubben. Under perioden 1 januari 1984–9 januari 1996, efter en stark press på då rådande priser, beslutade Tréfileurope SA, Nedri, WDI, DWK – eller deras föregångare – och Redaelli, vilket företrädde flera italienska företag (åtminstone under åren 1993 och 1995), att fastställa kvoter per land (Tyskland, Spanien, Frankrike, Italien, Österrike och Benelux), fördela kunder, fastställa priser och utbyta känsliga affärsuppgifter. Till nämnda företag anslöt sig de spanska tillverkarna Emesa, 1992, och Tycsa, 1993. Dessa hade vid ungefär samma tidpunkt även de börjat hålla möten angående den iberiska marknaden, med till att börja med andra spanska tillverkare och därefter även med portugisiska tillverkare i den så kallade Spanien-klubben. Under 80-talet ägde mötena i Zürich-klubben huvudsakligen rum i Zürich (Schweiz) och under 90-talet i Düsseldorf (Tyskland).

49 Senast från och med den 23 januari 1995 och under resten av år 1995 förhandlade de italienska företagen Redaelli, ITC, CB och Itas (de tre sistnämnda ofta företrädda av Redaelli) fram ett (reviderat) avtal om kvoter med övriga tillverkare i Zürich-klubben. Avtalet var avsett att kontrollera försäljningen hos de italienska tillverkarna och övriga tillverkare i Zürich-klubben som var verksamma i Italien och i övriga delar av Europa. Något avtal kom emellertid aldrig till stånd på grund av att de exportkvoter som de italienska tillverkarna krävt ansetts för höga. Detta bidrog till att Zürich-klubben, vars sista bestyrkta möte ägde rum den 9 januari 1996, upplöstes.

50 Den 5 december 1995 ingick de italienska företagen Redaelli, ITC, CB och Itas likafullt ett avtal mellan sig om fastställande av kvoter som gällde såväl den italienska marknaden som exporten från Italien till övriga delar av Europa (den så kallade Italien-klubben). Därefter anslöt sig Tréfileurope och Tréfileurope Italia, SLM, Trame, Tycsa, DWK och Austria Draht (på nytt) till dessa italienska företag. Företagen träffades regelbundet i syfte att övervaka genomförandet av överenskommelsen om kvoter, fastställa priser (inklusive en tilläggsavgift kallad ”tillägg”), dela upp kunder och utbyta känsliga affärsuppgifter. Detta pågick fram till dess att kommissionen genomförde sin inspektion. Företagen använde sig av ett sofistikerat övervakningssystem genom en utomstående oberoende person som med jämna mellanrum kontrollerade priser och den faktiska försäljningsvolymen till kunder i Italien.

51 En särskild samordning ägde rum mellan Zürich-klubben och Italien-klubben. Redaelli, och därefter Tréfileurope, höll deltagarna i den paneuropeiska samverkan informerade. Medlemmarna i Italien-klubben upplystes för deras del om viktiga förändringar inom den paneuropeiska samverkan genom Redaelli, och därefter genom Tréfileurope, DWK och Tycsa, vilka deltog i båda klubbarna.

52 Samtidigt förhandlade de italienska företagen (åtminstone Redaelli, CB, ITC och Itas), Tycsa och Tréfileurope, under hela år 1996, och ingick i slutet av år 1996 ett särskilt avtal med benämningen ”Sydavtalet”, i vilket varje deltagares penetrationsgrad i länderna i södra Europa (Belgien, Spanien, Frankrike, Italien och Luxemburg) fastställdes, med ett åtagande från deras sida att tillsammans förhandla om kvoter med de övriga tillverkarna i norra Europa.

Europa-klubben och regionala avtal

53 För att övervinna krisen i Zürich-klubben fortsatte dess tidigare deltagare även de att träffas regelbundet under perioden januari 1996–maj 1997 (de italienska tillverkarna, i synnerhet Redaelli, deltog dock inte lika regelbundet). Tréfileurope, Nedri, WDI, DWK, Tycsa och Emesa (nedan kallade de permanenta medlemmarna) ingick slutligen i maj 1997 ett reviderat paneuropeiskt avtal, genom

vilket de delade upp kvoter beräknade utifrån ett visst referensområde och en viss referensperiod (fjärde kvartalet år 1995–första kvartalet år 1997). Denna andra fas i den paneuropeiska överenskommelsen kallas Europa-klubben.

54 De permanenta medlemmarna delade därutöver upp kunder och fastställde produktpriser (specifikt per såväl land som kund). De enades om samordningsregler, inklusive regler om utnämning av samordnare med ansvar för genomförandet av överenskommelserna per land och samordningen med andra berörda företag verksamma i dessa länder eller beträffande samma kunder. Dessutom träffades deras respektive ställföreträdare på olika nivåer (direktörer och försäljningsansvariga), i syfte att övervaka genomförandet av överenskommelserna. Dessa utbytte känsliga affärsuppgifter. Vid avvikelse från den överenskomna affärspolicyn tillämpades ett lämpligt kompensationssystem.

55 Inom ramen för denna paneuropeiska överenskommelse ägde bilaterala (eller multilaterala) kontakter rum mellan de permanenta medlemmarna, ibland tillsammans med de italienska tillverkarna och Fundia Hjulsbro AB (nedan kallat Fundia), och de medverkade till att fastställa priser och tilldela kunder ad hoc-mässigt när intresse förelåg (i förhållande till storlek på den berörda marknaden).

56 Under den period som löpte från, åtminstone, september 2000 fram till kommissionens inspektioner i september 2002 träffades de permanenta medlemmarna, ITC, CB, Redaelli, Itas och SLM regelbundet i syfte att integrera de italienska företagen i Europa-klubben som permanenta medlemmar.

57 Under samma period, utöver fastställandet av allmänna kvoter för varje geografiskt område, diskuterades fördelning av kvoter per kund. Det företag som normalt samordnade en viss inhemsk marknad skulle även förhandla om en detaljerad tilldelning av kvoter per kund i detta land.

58 Medlemmarna i Europa-klubben försökte att, såsom permanenta medlemmar, värva inte bara de italienska tillverkarna utan även alla andra stora SSA-tillverkare med vilka de ingått överenskommelser eller med vilka de tidigare haft bilaterala eller multilaterala kontakter samt att omfördela europeiska kvoter per land, såsom man gjort i Zürich-klubben.

59 Samtidigt med den paneuropeiska överenskommelsen och Italien-klubben överenskom fem spanska företag (TQ, Tycsa, Emesa, Galycas och Proderac (det sistnämnda från och med maj 1994)) och två portugisiska företag (Socitrel från och med april 1994 och Fapricela från och med december 1998) att, för Spanien och Portugal, behålla sina marknadsandelar oförändrade, fastställa kvoter, fördela kunder sinsemellan, inklusive vid offentlig upphandling av byggentreprenader, samt fastställa priser och betalningsvillkor. Dessutom utbytte de känsliga affärsuppgifter (Spanien-klubben).

60 De paneuropeiska och regionala överenskommelserna (Italien-klubben/Spanien-klubben/sydavtalet) var i kraft fram till kommissionens inspektioner i september 2002.

61 Kommissionen konstaterade beträffande Nedri att detta företag varit direkt delaktigt i kartellen under perioden 1 januari 1984–19 september 2002 (skäl 802 i det angripna beslutet).

62 Vidare angav kommissionen att Hit Groep direkt eller indirekt ägde samtliga aktier i Nedri från den 1 maj 1987 till den 1 maj 1994 och från den 31 december 1997 till den 17 januari 2002. För mellanperioden, då Nedri ägdes av Nedri Draht Beteiligungs, i sin tur ägt till 70 procent av Hit Groep och till 30 procent av Thyssen Draht, sade sig kommissionen inte ha tillräckligt med bevis för att fastställa att Hit Groep utövade eller kunde utöva ett avgörande inflytande över Nedri. Kommissionen höll därför inte Hit Groep ansvarigt för Nedris agerande under perioden 1 maj 1994–31 december 1997 (skäl 804 i det angripna beslutet).

63 I skälen 805–812 i det angripna beslutet presumerade kommissionen att Hit Groep, som ägde samtliga aktier i Nedri under perioden 1 januari 1998-17 januari 2002, utövade ett avgörande inflytande över Nedri samt avfärdade Hit Groeps argument för att omkullkasta denna presumtion.

64 Kommissionen slog i artikel 1.9 i det angripna beslutet fast att Nedri och Hit Groep hade åsidosatt artikel 101 FEUF genom att under perioden 1 januari 1984-19 september 2002, avseende Nedri, och under perioden 1 januari 1998–17 januari 2002, avseende Hit Groep, delta i en rad avtal och samordnade förfaranden inom SSA-sektorn.

65 I artikel 2.9 i det angripna beslutet ålade kommissionen dels Nedri och Hit Groep, gemensamt och solidariskt, böter på 5 056 500 euro, dels Hit Groep böter på 1 877 500 euro.

**Förfarandet och parternas yrkanden**

66 Nedri väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 13 september 2010.

67 Genom beslut av den 6 juni 2011 förelade tribunalen kommissionen att inkomma med det andra ändringsbeslutet. Kommissionen efterkom detta föreläggande den 16 juni 2011.

68 Nedri har i en skrivelse av den 26 juli 2011 förklarat sig inte vilja justera sina grunder till följd av antagandet av det andra ändringsbeslutet.

69 Det skriftliga förfarandet avslutades den 15 december 2011 i samband med att kommissionen inkom med en rättelse av dupliken.

70 I samband med att sammansättningen av tribunalens avdelningar ändrades från och med den 23 september 2013, förordnades referenten att tjänstgöra på sjätte avdelningen, och målet tilldelades följaktligen denna avdelning den 3 oktober 2013.

71 Den förberedande rapport som avses i artikel 52.2 i tribunalens rättegångsregler framlades för sjätte avdelningen den 8 november 2013.

72 Den 17 december 2013 ställde tribunalen, som en åtgärd för processledning enligt artikel 64 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991, en skriftlig fråga till sökanden angående de eventuella verkningarna av domen av den 18 juli 2013, Schindler Holding m.fl./kommissionen (C-501/11 P, REU, EU:C:2013:522) på den av sökanden anförda första grunden för talan. Sökanden besvarade denna fråga.

73 Genom skrivelse av den 30 januari 2014 återkallade Nedri sin första grund för talan, avseende åsidosättande av artikel 101 FEUF, artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 och motiveringsskyldigheten.

74 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen, den 14 maj 2014, att inleda det muntliga förfarandet.

75 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens skriftliga och muntliga frågor vid förhandlingen den 27 juni 2014.

76 Nedri har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara artikel 1.9 i det angripna beslutet såvitt avser den period under vilken Hit Groeps ansvar ifrågasätts,

— ogiltigförklara artikel 2.9 i det angripna beslutet, såvitt avser det bötesbelopp företaget påförts, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

77 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

**Rättslig bedömning**

78 Nedri har anfört två grunder till stöd för sin talan om ogiltigförklaring.

79 Nedri har för det första gjort gällande att kommissionen åsidosatte artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, 2006 års riktlinjer samt principerna om skälighet, proportionalitet och motiveringsskyldighet, genom att tillämpa den övre gränsen på 10 procent av omsättningen under föregående räkenskapsår på sökandens omsättning år 2009, trots att kommissionen borde ha tillämpat denna övre gräns på företagets omsättning år 2002.

80 Nedri har för det andra gjort gällande att kommissionen åsidosatte dels punkt 23 i meddelandet om förmånlig behandling, dels motiveringsskyldigheten, genom att endast sätta ned bötesbeloppet med 25 procent i stället för 30 procent.

*Den första grunden: Åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, 2006 års riktlinjer, principerna om skälighet, proportionalitet och motiveringsskyldighet, då kommissionen tillämpade den övre gränsen på 10 procent på räkenskapsåret 2009 och inte på räkenskapsåret 2002 vid beräkningen av de böter Nedri påförts*

Erinran om det angripna beslutet

81 Det framgår av skäl 1063 och följande skäl i det angripna beslutet att kommissionen ansett sig föranledd att, för att fastställa den övre gränsen på 10 procent av omsättningen enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, beakta omsättningen för räkenskapsåret 2009. Nedri har motsatt sig detta då företaget anser att omsättningen för räkenskapsåret 2002 borde ha beaktats, det vill säga det sista året företaget deltog i överträdelsen.

Parternas argument

82 Nedri har gjort gällande att kommissionen felaktigt tillämpade den övre gränsen på 10 procent av omsättningen på räkenskapsåret 2009 och avfärdade företagets begäran om att det i stället är räkenskapsåret 2002 som ska ligga till grund för bedömningen. Företaget anser att kommissionen därför åsidosatte såväl artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, 2006 års riktlinjer – i synnerhet punkt 32 däri – som principerna om skälighet och proportionalitet.

83 Sökanden anser att det framgår av dom av den 7 juni 2007, Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen (C-76/06 P, REG, EU:C:2007:326, punkterna 20 och 25), att i de fall det berörda företagets ekonomiska situation har förändrats väsentligt mellan den tidsperiod då överträdelsen ägde rum och det datum då kommissionen antog sitt beslut om åläggande av böter, så är det företagets faktiska ekonomiska situation under den tidsperiod då överträdelsen ägde rum som ska beaktas.

84 Omsättningen under år 2009 motsvarade absolut inte, enligt företaget, ett helt räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet under en tolvmånadersperiod och återspeglade inte företagets faktiska ekonomiska situation under den period då överträdelsen begicks.

85 Nedris omsättning uppgick nämligen till 31 641 636 euro år 2001 och till 69 345 000 euro år 2009. Denna utveckling berodde dels på den kraftiga prisökningen på råvaror, dels på att WDI hade återupptagit sina verksamheter på SSA-området under samma period.

86 Nedri har gjort gällande att företagets ekonomiska situation därför genomgick stora förändringar under perioden från överträdelseperiodens början fram till dess att det slutliga beslutet antogs, vilket gör det motiverat för kommissionen att beakta överträdelseperiodens sista räkenskapsår, det vill säga år 2002.

87 Företaget anser vidare att Nedri, såsom enproduktsföretag, drabbas mycket hårdare än stora företag med ett stort spektrum av verksamheter.

88 Kommissionen har bestritt denna argumentation.

Tribunalens bedömning

– Erinran om principer

89 Enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 får kommissionen genom beslut ålägga företag och företagssammanslutningar böter, om de uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artikel 101 FEUF eller artikel 102 FEUF. För varje företag och företagssammanslutning som deltagit i överträdelsen får böterna inte överstiga 10 procent av föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning.

90 Domstolen har närmare angett att den övre gränsen för omsättningen i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 syftar till att förhindra att de böter som kommissionen ålägger är orimligt höga i förhållande till företagets styrka (dom Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, EU:C:2007:326, punkt 24).

91 Det är således fråga om en övre gräns som på ett likartat sätt är tillämplig på samtliga företag och som fastställts i förhållande till storleken på vart och ett av företagen. Denna övre gräns har ett syfte som är skilt från och självständigt i förhållande till syftet med kriterierna avseende överträdelsens allvar och varaktighet. Den enda möjliga konsekvensen av gränsen i fråga är att bötesbeloppet som beräknats på grundval av dessa kriterier sätts ned till den högsta tillåtna gränsen. Dess tillämpning innebär att det berörda företaget inte betalar de böter som det i princip är skyldigt att betala enligt en bedömning på grundval av nämnda kriterier (dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, REG, EU:C:2005:408, punkterna 281–283).

92 Syftet med den i artikel 23.2 fastställda övre gränsen på 10 procent av omsättningen för varje företag som deltagit i överträdelsen är med andra ord bland annat att undvika att åläggande av böter som överstiger denna gräns går utöver nämnda företags betalningsförmåga vid den tidpunkt då det av kommissionen hålls ansvarigt för överträdelsen och en ekonomisk påföljd påförs (dom av den 4 september 2014, YKK m.fl./kommissionen, C-408/12 P, REU, EU:C:2014:2153, punkt 63).

93 Beträffande ”föregående räkenskapsår” i den mening som avses i artikel 23.2 andra stycket i förordning nr 1/2003 avses i regel det för det berörda företaget hela räkenskapsår som föregick det angripna beslutet (dom av den 28 april 2010, Gütermann och Zwicky/kommissionen, T-456/05 och T-457/05, REU, EU:T:2010:168, punkt 80; se även, för ett liknande resonemang, dom Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 83, EU:C:2007:326, punkt 32).

94 Det framgår såväl av syftena med det sammanhang som artikel 23.2 andra stycket i förordning 1/2003 ingår i som av den rättspraxis som det hänvisas till ovan i punkt 92 att tillämpningen av den övre gränsen på 10 procent förutsätter dels att kommissionen har uppgift på vilken omsättning företaget hade det räkenskapsår som föregick den dag då beslutet antogs, dels att denna uppgift motsvarar ett helt räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet under en tolvmånadersperiod (dom av den 29 november 2005, Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, T-33/02, REG, EU:T:2005:428, punkt 38, och dom Gütermann och Zwicky/kommissionen, ovan punkt 93, EU:T:2010:168, punkt 95).

95 Av domen i det ovan i punkt 83 nämnda målet Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen (EU:C:2007:326, punkt 32) framgår visserligen att kommissionen i princip är skyldig att vid beräkningen av den övre gränsen för böterna enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 beakta det berörda företagets omsättning under det sista hela räkenskapsår som föregick beslutet om att påföra böter. Det följer emellertid av sammanhanget och de mål som eftersträvas med det regelverk som nämnda bestämmelse ingår i att när omsättningen under de räkenskapsår som föregick kommissionens beslut inte motsvarar ett helt räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet under en tolvmånadersperiod och därför inte ger användbara uppgifter om det berörda företagets faktiska ekonomiska situation och en lämplig nivå för de böter företaget bör åläggas, kan inte denna omsättning beaktas i syfte att fastställa den övre gränsen för böterna. I ett sådant fall, vilket enbart uppkommer under exceptionella omständigheter, är kommissionen vid beräkningen av den övre gränsen för böterna skyldig att hänföra sig till det senaste hela räkenskapsår under vilket företaget har bedrivit normal ekonomisk verksamhet (dom av den 12 december 2012, 1. garantovaná/kommissionen, T-392/09, EU:T:2012:674, punkt 86, som efter överklagande fastställts genom dom av den 15 maj 2014, 1. garantovaná/kommissionen, C-90/13 P, EU:C:2014:326).

96 När beslutet till exempel fattas efter det att räkenskapsåret har avslutats men innan företagets räkenskaper har upprättats eller meddelats kommissionen, får, eller snarare ska, kommissionen beakta ett tidigare räkenskapsårs omsättning vid tillämpningen av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Kommissionen får även, när ett företag på grund av en omorganisation av eller ändring i sin bokföringspraxis under föregående räkenskapsår har räkenskaper som rör en period som understiger tolv månader, tillämpa denna bestämmelse med beaktande av en omsättning som uppnåtts under ett tidigare helt räkenskapsår. Detta gäller även när det berörda företaget inte hade någon omsättning under det räkenskapsår som föregick kommissionens beslut (dom Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 94, EU:T:2005:428, punkt 39, fastställd genom dom Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 83, EU:C:2007:326, punkterna 27 och 30).

97 Vad gäller en sökandes argument att dess totala omsättning under ett visst år har legat på en ”konstlat hög nivå” på grund av att priset på en råvara stigit avsevärt, har det emellertid slagits fast att det räcker att påpeka att en sådan omständighet, om den kan styrkas, inte utgör hinder för att beakta denna omsättning vid beräkningen av den övre gränsen för böterna. Det går nämligen att utifrån rättspraxis sluta sig till att ett företags omsättning kan beaktas för det ändamålet även om den skiljer sig avsevärt från företagets omsättning under tidigare räkenskapsår såvitt den motsvarar ett helt räkenskapsår under vilket ekonomisk verksamhet faktiskt har bedrivits. Det ska i det avseendet påpekas att hänvisningen, i rättspraxis, till ”ett helt räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet” syftar till att se till att kommissionen inte beaktar ett räkenskapsår under vilket det berörda företaget varit på väg att avsluta sina affärer, även om all ekonomisk verksamhet ännu inte skulle ha upphört, och mer allmänt, ett räkenskapsår under vilket det berörda företagets verksamhet på marknaden inte motsvarade en ekonomisk verksamhet under normala villkor. Det faktum att omsättningen eller vinsten under ett visst räkenskapsår är klart lägre, eller högre, än tidigare räkenskapsår innebär däremot inte i sig att räkenskapsåret i fråga inte utgör ett helt räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet (dom av den 12 december 2012, Almamet/kommissionen, T-410/09, EU:T:2012:676, punkt 253).

98 Enligt fast rättspraxis ska den motivering som krävs enligt artikel 296 FEUF vara anpassad till rättsaktens beskaffenhet och det ska av motiveringen klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den

vidtagna åtgärden och så att behörig domstol ges möjlighet att utföra sin prövning. Frågan huruvida kravet på motivering är uppfyllt ska bedömas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet, särskilt rättsaktens innehåll, de anförda skälen och det intresse av att få förklaringar som de vilka rättsakten är riktad till, eller andra personer som direkt eller personligen berörs av den, kan ha. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av ett beslut uppfyller kraven i artikel 296 FEUF inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området (dom av den 2 april 1998, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, mål C-367/95 P, REG, EU:C:1998:154, punkt 63, dom av den 30 september 2003, Tyskland/kommissionen, C-301/96, REG, EU:C:2003:509, punkt 87, och dom av den 22 juni 2004, Portugal/kommissionen, C-42/01, REG, EU:C:2004:379, punkt 66).

99 Vad gäller proportionalitetsprincipen ska det påpekas att denna, enligt domstolens praxis, innebär att unionsinstitutionerna i sitt handlande inte får gå utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå de legitima mål som eftersträvas med de aktuella bestämmelserna. När det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan ska den åtgärd väljas som är minst ingripande och de vållade olägenheterna får inte vara orimliga i förhållande till de eftersträvade målen (se dom av den 17 oktober 2013, Schaible, C-101/12, REU, EU:C:2013:661, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

– Prövning av den första grunden

100 Nedri har i förevarande fall påstått att förändringar skedde i företagets struktur och att företagets omsättning ökade mellan åren 2002 och 2009 och att dessa omständigheter gör det motiverat att inte beakta räkenskapsåret 2009 vid beräkningen av den övre gränsen på 10 procent av omsättningen. Detta räkenskapsår återspeglar nämligen inte företagets faktiska ekonomiska situation under överträdelseperioden (det vill säga åren 1987–2002).

101 Tribunalen konstaterar att Nedris omsättning under räkenskapsåret 2009 motsvarar, i förhållande till det angripna beslutet, såväl ”föregående räkenskapsårs sammanlagda omsättning” som ett helt räkenskapsår under vilket sökanden faktiskt har bedrivit ekonomisk verksamhet. Detta har inte heller bestritts av sökanden.

102 Mot bakgrund av tribunalens praxis (se ovan punkterna 93 och 97) saknar de argument som Nedri anfört relevans, eftersom varken Nedris strukturella förändringar eller dess ökade omsättning mellan åren 2002 och 2009 utgör några exceptionella omständigheter som skulle kunna motivera att kommissionen beaktar omsättningen från ett tidigare räkenskapsår än 2009.

103 Tribunalen konstaterar i det avseendet att det faktum att WDI återupptagit sin verksamhet på SSA-området inte utgör en exceptionell omständighet som motiverar att kommissionen hänför sig till ett annat räkenskapsår än det som föregick det angripna beslutet, enligt rättspraxis ovan i punkt 96.

104 Beträffande det resonemang som sökanden fört utifrån punkt 25 i domen Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 83 (EU:C:2007:326), nämligen att den omsättning som återspeglar företagets faktiska ekonomiska situation ”under den tidsperiod då överträdelsen ägde rum” borde ha beaktats, vilket innebär att inget av räkenskapsåren efter denna period kunde beaktas, konstaterar tribunalen följande. En sådan tolkning skulle innebära en systematisk avvikelse från rättspraxis angående artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, av vilken det framgår att, såvida det inte föreligger exceptionella omständigheter, den sammanlagda omsättningen under det räkenskapsår som föregick det angripna beslutet ska beaktas. Det finns ingenting i domen Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 83 (EU:C:2007:326), som tyder på att domstolen hade för avsikt att avvika från fast rättspraxis. Det är snarare så att denna rättspraxis klart bekräftats i punkterna 30 och 41 i domen Britannia Alloys & Chemicals/kommissionen, ovan punkt 83

(EU:C:2007:326). Punkt 25 i domstolens dom ska således förstås mot bakgrund av omständigheterna i detta mål och inte så, att den getts en allmän räckvidd som avviker från bestämmelserna i artikel 23.2 andra stycket i förordning nr 1/2003 och från hur dessa har tolkats i rättspraxis.

105 Kommissionen gjorde således inte fel när den beaktade sökandens omsättning för år 2009, vilket var den omsättning som kommissionen skulle beakta enligt rättspraxis ovan i punkterna 93 och 97.

106 Kommissionen åsidosatte således inte artikel 23.2 i förordning nr 1/2003.

107 Härav följer att kommissionen inte åsidosatte proportionalitetsprincipen genom att vid beräkningen av den övre gränsen på 10 procent i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 beakta räkenskapsåret 2009, då den, såsom den var skyldig att göra, beaktade sökandens senaste hela räkenskapsår med normal ekonomisk verksamhet under en tolvmånadersperiod.

108 Slutligen underkänner tribunalen invändningen avseende bristande motivering, eftersom det av skäl 1063 och följande skäl i det angripna beslutet på ett begripligt sätt framgår varför kommissionen beaktade sökandens omsättning för år 2009.

109 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser den första grunden.

*Den andra grunden: Åsidosättande av punkt 23 i meddelandet om förmånlig behandling och motiveringsskyldigheten, eftersom kommissionen borde ha beviljat sökanden en nedsättning av bötesbeloppet på 30 procent och inte på 25 procent*

Erinran om det angripna beslutet

110 Det framgår av skälen 1082–1087 i det angripna beslutet att kommissionen ansett att Nedri, med hänsyn till att företaget samarbetat, kunde beviljas en nedsättning av bötesbeloppet på 25 procent.

Parternas argument

111 Nedri har gjort gällande att det, i egenskap av det andra företaget att uppfylla kraven i punkt 21 i meddelandet om förmånlig behandling, hade rätt till en nedsättning av bötesbeloppet på upp till 30 procent.

112 Nedri har för det första erinrat om att det ingett den bevisning det förfogade över den 23 oktober 2002, det vill säga lite mer än en månad efter inspektionerna, vilka ägde rum den 19 och den 20 september 2002. Kommissionen fann att Nedri på så sätt varit behjälpligt i förfarandet på ett tidigt stadium (skäl 1087 i det angripna beslutet). Nedri kompletterade vidare sin begäran om förmånlig behandling den 29 mars 2004.

113 För det andra anser Nedri att kommissionen erkänt det betydande mervärdet av den mängd detaljerade uppgifter som företaget inkommit med, vilka rörde hela den paneuropeiska överenskommelsen och bland annat Zürich-klubben, den skandinaviska marknaden, inklusive Addtek, och Europa-klubben (skäl 1084 i det angripna beslutet).

114 Nedri anser emellertid att mot bakgrund av det sätt på vilket kommissionen klassificerade de ingivna uppgifterna i det angripna beslutet, så har detaljrikedomen och mängden uppgifter inte kommit till sin fulla rätt.

115 Vidare anser Nedri att det var fel av kommissionen att, i skäl 1085 i det angripna beslutet, besluta att de uppgifter som inkommit angående fördelningen av kunder och kvoter på den tyska marknaden inte varit till någon större hjälp för förståelsen eller fastställandet av överträdelsen. Nedri var nämligen, enligt eget förmenande, först med att lämna värdefulla uppgifter om diskussionerna i Europa-klubben angående fördelning av kunder och kvoter på den tyska marknaden. Bolaget ingav även bevis på ett stort antal möten angående fördelning av kunder. De uppgifter som kommissionen erhållit med avseende på den tyska marknaden, vilka det hänvisas till i fotnoterna 354–357 i det angripna beslutet, är hänförliga till handlingar som Nedri gett in. Enligt Nedri hade kommissionen, utan den bevisning företaget ingett, inte kunnat bevisa mer än ett fåtal möten, vilket enligt sökanden kommissionen inte har tillbakavisat i skäl 1085 i det angripna beslutet. Nedri har tillagt att kommissionen inte heller har något stöd för sin bedömning att dessa uppgifter saknade betydande mervärde.

116 Nedri har slutligen gjort gällande att de många hänvisningarna i det angripna beslutet till företagets svar på begäran om upplysningar, till dess ansökan om förmånlig behandling, till de kompletterande uppgifter som företaget ingav under undersökningsperioden och till dess bekräftelser på kommissionens antaganden (skälen 1082 och 1087 i det angripna beslutet) visar prov på ett brett och kontinuerligt samarbete från företagets sida.

117 Nedri anser således att det felaktigt beviljats en nedsättning på endast 25 procent och inte 30 procent.

118 Kommissionen har bestritt denna argumentation.

Tribunalens bedömning

119 Punkt 20 och följande punkter i meddelandet om förmånlig behandling har följande lydelse:

”20. Företag som inte uppfyller villkoren i avsnitt A [Immunitet mot böter] ovan kan beviljas nedsättning av böter som annars skulle ha ålagts dem.

21. För att uppfylla villkoren måste ett företag förse kommissionen med bevis på den misstänkta överträdelsen som har ett betydande mervärde jämfört med dem som kommissionen redan har samlat in. Dessutom måste det upphöra med sin inblandning i den misstänkta överträdelsen senast vid den tidpunkt då företaget inkommer med bevismaterialet.

22. Begreppet ’mervärde’ avser i vilken grad bevismaterialet som sådant eller genom sin detaljrikedom stärker kommissionens förmåga att klart fastställa sakförhållandena i ärendet. I sin bedömning tillmäter kommissionen i allmänhet skriftliga bevis från den period som uppgifterna gäller ett större kvalitativt värde än bevis som framställs senare. På liknande sätt kommer de bevis som är direkt relevanta för klargörandet av sakförhållandena generellt att kvalitativt värderas högre än bevis som endast indirekt är relevanta.

23. Kommissionen kommer att avgöra följande i de slutgiltiga beslut som fattas för att fullborda det administrativa förfarandet:

a) Huruvida det bevismaterial som ett företag lämnat har ett betydande mervärde jämfört med det bevismaterial som kommissionen besitter vid samma tidpunkt.

b) Hur omfattande nedsättning ett företag kommer att åtnjuta vilket kommer att bestämmas enligt det följande på grundval av de böter som annars skulle ha ålagts företagen.

— …

— det andra företaget som uppfyller villkoren i punkt 21 får en nedsättning med 20-30 [procent],

— …

För att bestämma nivån av nedsättning inom dessa kategorier kommer kommissionen att beakta tidpunkten för inlämnandet av bevismaterialet som uppfyller villkoren i punkt 21 och i vilken omfattning det representerar mervärde. Den kan också beakta i vilken grad och med vilken kontinuitet företaget samarbetar efter det datum bevismaterialet lämnats in.

Om ett företag lämnar in bevismaterial som gäller för kommissionen tidigare okända sakförhållanden som har ett direkt samband med den misstänkta kartellens betydelse och varaktighet, kommer kommissionen inte att beakta dessa element när den avgör vilka böter som skall åläggas det företag som tillhandahållit detta bevismaterial.”

120 Det ankommer sålunda på kommissionen att, vid beräkningen av den procentuella nedsättning som det andra företaget har rätt till, beakta tidpunkten för inlämnandet av bevismaterialet och i vilken omfattning det representerar mervärde. Kommissionen kan även – men utan att vara skyldig till det – beakta i vilken grad och med vilken kontinuitet företaget samarbetat efter det datum bevismaterialet lämnats in.

121 I förevarande fall står det klart att kommissionen har beaktat tidpunkten för när Nedri lämnade in bevismaterialet (skälen 1082 och 1087 i det angripna beslutet) och bedömt dess mervärde (skälen 1082–1085 i det angripna beslutet). Kommissionen har även beaktat i vilken utsträckning och med vilken kontinuitet Nedri samarbetat från och med dagen för inlämnandet av bevismaterialet (skälen 1087 i det angripna beslutet).

122 Talan kan således inte vinna bifall på den grunden att det angripna beslutet är bristfälligt motiverat.

123 Vidare erinrar tribunalen om att det i punkt 23 i meddelandet om förmånlig behandling anges att det andra företag som uppfyller villkoren i punkt 21 får en nedsättning med 20–30 procent och att nedsättningen, inom detta intervall, är avhängig av de tre kriterierna ovan i punkt 120.

124 Det faktum att samarbetet inleddes på ett tidigt stadium jämte det inlämnade bevismaterialets mervärde, på samma sätt som ett eventuellt beaktande av i vilken utsträckning företaget samarbetat efter det att bevismaterialet lämnats in, utgör kumulativa kriterier. Dessa kriterier viktas beroende på sammanhanget och omständigheterna i varje enskilt fall, och de kan leda till en nedsättning av bötesbeloppet på mellan 20 och 30 procent.

125 Beträffande kommissionens tillämpning av dessa olika kriterier påpekar tribunalen för det första, vad avser bedömningen av vid vilken tidpunkt Nedri inkom med sitt bevismaterial, att Nedris ansökan om förmånlig behandling ingetts en månad efter inspektionerna.

126 Nedri inledde visserligen sitt samarbete på ett tidigt stadium i det administrativa förfarandet – vilket kommissionen för övrigt vidgått i det angripna beslutet (skäl 1087) – men samarbetet inleddes trots allt inte direkt efter inspektionerna, vilket däremot var fallet beträffande till exempel ITC.

127 Kommissionen får beakta sådana faktiska omständigheter när den bedömer vilken procentuell nedsättning som kan beviljas den som ansöker om förmånlig behandling till följd av samarbete.

128 För det andra, vad avser mervärdet av Nedris bevismaterial, konstaterar tribunalen först att kommissionen beaktade att de uppgifter Nedri ingett avsåg samtliga paneuropeiska överenskommelser och bland annat Zürich-klubben, den skandinaviska marknaden, inklusive Addtek, och Europa-klubben. Kommissionen har även vidgått det betydande mervärdet av dessa uppgifter. Detta framgår nämligen av skälen 1082–1084 i det angripna beslutet.

129 Kommissionen har vidare, vad avser Nedris argument angående den tyska marknaden, slagit fast att dessa uppgifter inte varit till någon större hjälp för förståelsen eller fastställandet av överträdelsen, och att uppgifterna således inte hade något betydande mervärde.

130 Tribunalen konstaterar dock att sökanden, till bestridande av denna bedömning, endast har anfört att företaget var först med att inge bevismaterial till kommissionen på detta område, att detta bevismaterial rörde ett stort antal möten angående fördelning av kunder och att kommissionen, utan detta material, inte hade kunnat bevisa mer än ett fåtal möten.

131 Företaget har dock inte angett på vilket sätt det var fel av kommissionen att påstå att fördelningen av kunder på den tyska marknaden endast utgjorde ett exempel bland andra på en sådan fördelning enligt beskrivningen i del 9.1.3.6 i det angripna beslutet. De uppgifter som ingetts i det avseendet har således i praktiken endast ett relativt mervärde.

132 Blott ett relativt mervärde har även det av Nedri ingivna bevismaterialet som gjort det möjligt att fastställa förekomsten av vissa möten i Europa-klubben angående en av delarna i de samordnade geografiska marknaderna, nämligen den tyska marknaden (Nedri har i det avseendet hänvisat till skäl 220 – samt fotnot 354 – och skäl 223 – samt fotnot 357 – i det angripna beslutet). Ett annat möte angående denna marknad har nämligen kunnat fastställas med stöd av bevis från en annan kartellmedlem (se skäl 221 och fotnoterna 354 och 355 i det angripna beslutet), såsom kommissionen mycket riktigt har angett.

133 För det tredje framgår det av skäl 1087 i det angripna beslutet att kommissionen faktiskt beaktat Nedris senare samarbete.

134 Med beaktande av den tidpunkt då Nedri inkom med sin ansökan om förmånlig behandling, mervärdet på de uppgifter som Nedri ingett till kommissionen och företagets senare samarbete, konstaterar tribunalen sammanfattningsvis att kommissionen inte begick något fel när den fastställde att bötesbeloppet skulle sättas ned med 25 procent

135 Härav följer att talan inte kan vinna bifall såvitt avser den andra grunden.

136 Talan ska därför ogillas i sin helhet.

**Rättegångskostnader**

137 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen)

följande:

**1) Talan ogillas.**

**2) Nedri Spanstaal BV ska bära sina rättegångskostnader och ersätta Europeiska kommissionens rättegångskostnader.**

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 juli 2015.

Underskrifter

# Innehållsförteckning

Saken i målet2 ..... 1

Bakgrund till tvisten5 ..... 4

Den sektor som förfarandet avser5 ..... 4

Produkt5 ..... 4

Utbudsstruktur5 ..... 5

Efterfrågestruktur6 ..... 5

Handeln inom unionen och EES6 ..... 5

Nedri och dess moderbolag Hit Groep6 ..... 5

Administrativt förfarande7 ..... 6

Den första ansökan om förmånlig behandling och immunitet som DWK beviljats7 ..... 6

Utredningar och begäran om upplysningar8 ..... 6

Ytterligare ansökningar om förmånlig behandling och kommissionens svar8 ..... 7

Inledande av förfarandet och meddelandet om invändningar9 ..... 8

Tillgång till handlingar och muntligt hörande9 ..... 8

Begäran om ytterligare upplysningar10 ..... 8

Det angripna beslutet10 ..... 8

Zürich-klubben och regionala avtal11 ..... 9

Europa-klubben och regionala avtal12 ..... 10

Förfarandet och parternas yrkanden14 ..... 11

Rättslig bedömning15 ..... 12

Den första grunden: Åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, 2006 års riktlinjer, principerna om skälighet, proportionalitet och motiveringsskyldighet, då kommissionen tillämpade den övre gränsen på 10 procent på räkenskapsåret 2009 och inte på räkenskapsåret 2002 vid beräkningen av de böter Nedri påförts15 ..... 13

Erinran om det angripna beslutet15 ..... 13

Parternas argument15 ..... 13

Tribunalens bedömning16 ..... 14

– Erinran om principer16 ..... 14

– Prövning av den första grunden19 ..... 16

Den andra grunden: Åsidosättande av punkt 23 i meddelandet om förmånlig behandling och motiveringsskyldigheten, eftersom kommissionen borde ha beviljat sökanden en nedsättning av bötesbeloppet på 30 procent och inte på 25 procent20 ..... 17

Erinran om det angripna beslutet20 ..... 17

Parternas argument21 ..... 17

Tribunalens bedömning22 ..... 18

Rättegångskostnader25 ..... 21